

[Dezvoltarea economica locala]

Dezvoltarea economică locală

□ Ce este dezvoltarea economică locală?

Dezvoltarea Economică Locală este procesul prin care diferiți actori din sectorul public, mediul de afaceri și sectorul non-guvernamental colaborează **pentru a crea condiții mai bune de creștere economică și pentru a genera noi locuri de muncă**. Prin acest proces ei stabilesc și mențin o cultură antreprenorială dinamică și creează resurse materiale pentru comunitate și mediul de afaceri, cu scopul de a îmbunătăți calitatea vieții întregii colectivități locale.

□ Ce înseamnă „a face dezvoltare economică locală”?

A face dezvoltare economică locală înseamnă a ridica competitivitatea economică a unei arii locale în scopul îmbunătățirii viitorului economic al acesteia. Dezvoltarea economiei locale și îmbunătățirea competitivității sunt cruciale, deoarece succesul comunităților depinde de adaptarea lor la schimbările care au loc în mediul extern.

□ Cum se realizează competitivitatea?

Fiecare comunitate prezintă condiții locale unice care favorizează sau frânează dezvoltarea economică. Aceste atribute locale stau la baza formulării strategiei de dezvoltare economică care este elaborată pentru a îmbunătăți competitivitatea locală. Pentru a crea competitivitate, fiecare comunitate trebuie să stabilească care sunt **problemele actuale** (punctele slabe), **problemele potențiale** (generate de amenințările identificate), **punctele de sprijin** în abordarea viitorului (punctele tari) și **condițiile favorabile** ce merită a fi exploatate (oportunitățile).

□ Cine realizează dezvoltarea economică locală?

Firmele private creează resurse materiale în comunitățile locale. Firmele private, depind totuși de condițiile favorabile de afaceri pentru a-și asigura prosperitatea. Autoritățile locale au un rol esențial în crearea mediului favorabil pentru succesul afacerilor. DEL se realizează prin intermediul parteneriatelor dintre autoritățile locale și actorii sectorului privat.

□ De ce să se realizeze dezvoltarea economică locală?

În occident, procesul de DEL a fost demarat în anii '70, când autoritățile locale au observat că o mare parte a capitalului circulant părăsea jurisdicția lor. Aceasta însemna că economiile lor și bazele de angajare urmau să se diminueze. Prin examinarea atentă a bazei lor economice, prin înțelegerea obstacolelor care stăteau în calea creșterii economice și a investițiilor și prin planificarea strategică a proiectelor și programelor de înlăturare a obstacolelor și facilitare a investițiilor, autoritățile au reușit să mărească baza economică și să creeze noi oportunități de angajare. Astăzi, o comunitate locală se confruntă cu un număr mai mare de provocări decât în anii '70. Aceste provocări au în vedere:

• *La nivel internațional*

Globalizarea determină creșterea competiției economice și politice pentru investiții, sporirea asistenței financiare, precum și atragerea și retenția afacerilor. Globalizarea oferă oportunități pentru afacerile locale (dezvoltarea de noi piețe) și determină provocări din partea competitorilor internaționali ce acced pe piețele locale. Corporații multinaționale din domeniile bancar și al serviciilor rivalizează la nivel global în căutarea siturilor cu costuri reduse, pentru producție și operațiuni manageriale. Industriile avansate din punct de vedere tehnologic necesită cunoștințe de specialitate și infrastructură avansată.

Condițiile locale determină avantajul unei comunități, precum și abilitatea de a atrage și reține investițiile.

• *La nivel național*

Politicile macroeconomice și monetare afectează comunitățile locale. Reglementările la nivel național, impozitele și alte structuri legale influențează climatul de afaceri local, care poate ajuta sau dăuna obiectivelor dezvoltării economice locale (ex. reglementări în telecomunicații, standarde de mediu). La nivel global, multe dintre competențele guvernamentale au fost descentralizate, iar sectorul privat a fost liberalizat. Aceste schimbări au consecințe financiare și economice la nivel local. Comunitățile locale trebuie să aibă în vedere amenințările, dar și oportunitățile care decurg de aici.

• *La nivel regional*

Comunitățile din cadrul unei regiuni concurează pentru atragerea investițiilor exterioare și locale. Există, de asemenea, multe oportunități pentru comunități (rurale sau urbane) de a colabora pentru a susține dezvoltarea lor economică. Astfel va crește competitivitatea întregii economii regionale.

• **La nivelul unității administrativ-teritoriale**

Firmele aleg de obicei localizarea în zone urbane datorită aglomerărilor economice – beneficiile împărțirii piețelor, infrastructurii, forței de muncă și a informațiilor cu alte firme.

Avantajul creșterii economice în zonele urbane depinde de calitatea managementului urban și de politicile privind infrastructura edilitară. Alți factori ce afectează productivitatea muncii într-o economie locală includ construcția de locuințe, serviciile de sănătate, educație și transport urban, precum și posibilitatea formării și perfecționării profesionale. Un alt aspect important este legat de formalitățile pe care firmele trebuie să le îndeplinească pentru a se putea localiza pe teritoriul unei municipalități.

Este de așteptat ca aceste proceduri să se îmbunătățească, odată cu intrarea în vigoare a legii privind descentralizarea administrației publice. În aceste condiții, o colectivitate locală își va îmbunătăți rapid climatul de afaceri și astfel va ajunge cunoscută ca având o atitudine favorabilă afacerilor.

Evoluția dezvoltării economice locale

Înainte de a examina cum se face DEL, este esențial a se examina evoluția acesteia.

Evoluția DEL evidențiază un număr de căi prin care aceasta se poate realiza, foarte importante pentru a se evita greșelile făcute în trecut.

SCOPURI INSTRUMENTE

Anii `60 până la începutul anilor `80- în țările occidentale

- Atragerea investițiilor din exterior în domeniul fabricațiilor
- Atragerea investițiilor directe din exterior
- Efectuarea investițiilor puternice în infrastructură (exclusiv sectorul public)
- Granturi, breșe fiscale, împrumuturi subvenționate pentru investitori
- Investiții subvenționate pentru infrastructură
- Costuri de producție reduse prin utilizarea tehnicilor ca recrutarea forței de muncă ieftine

Anii `80 până spre mijlocul anilor `90

- Retenția și creșterea afacerilor locale
- Accentul pus pe atragerea investițiilor, însă canalizată pe sectoare specifice din anumite arii geografice (ghidate de sectorul public)
- Plăți directe către firme individuale
- Spații destinate special afacerilor
- Consultanță și școlarizare pentru întreprinderile mici și mijlocii
- Suport tehnic
- Suport pentru începerea afacerii
- Investiții pentru infrastructură

Sfârșitul anilor `90 până în prezent

- Crearea mediilor de afaceri favorabile
- Investiții “ușoare” pentru infrastructură (ex. dezvoltarea resurselor umane, raționalizarea reglementărilor)
- Parteneriate publice/private
- Înclinarea investițiilor sectorului privat spre beneficiul public
- Atragerea investițiilor orientată pe avantajul competitiv la nivel local (conduse de sectorul public)
- Strategie comprehensivă pentru a oferi un mediu de afaceri competitiv și pentru a stimula creșterea firmelor locale
- Colaborarea dintre colectivități
- Înființarea unei rețele inter-comunități
- Dezvoltarea forței de muncă
- Îmbunătățirea calității vieții

Cum se face DEL: elaborarea și implementarea strategiilor DEL

Practica indică faptul că dezvoltarea economică locală trebuie să înceapă întotdeauna cu formularea strategiei. O strategie pentru DEL este o componentă esențială a procesului de planificare al oricărei comunități locale. Ideal, o strategie pentru DEL ar trebuie să fie o componentă a unui plan strategic amplu la nivelul comunității. Orizontul de timp pentru implementarea DEL este de cinci ani cu obiectivele asociate pe termen scurt, mediu și lung.

Procesul de planificare strategică pentru DEL cuprinde cinci etape:

Etapa 1: Stabilirea echipei de management și crearea unei rețele de parteneriate

Succesul dezvoltării economice locale depinde de **efortul colectiv al sectoarelor public** (local), **de afaceri** (privat) și **non-guvernamental** (ONG-uri, patronate, social, civic, religios). **O comunitate începe procesul de planificare strategică prin identificarea persoanelor, instituțiilor publice, firmelor, organizațiilor civice, organizațiilor profesionale private, instituțiilor de școlarizare și alte grupuri cu interes vădi în economia locală.**

Public /Privat

- Autoritățile locale Incluzând departamentele tehnice*
- Autoritățile regionale sau districtuale*
- Consiliile sectoriale și autoritățile aferente:*
  - *sănătate*
  - *educație*
  - *transport*
- Instituțiile de cercetare și studii aprofundate*
- Corporațiile*
- Patronatele*
- Întreprinderile mici și mijlocii și microîntreprinderile*
- Băncile și alte societăți financiare*
- Camerele de Comerț*
- Presa*
- Alte grupuri de afaceri*
- Asociațiile profesionale*
- Utilitățile private*
- Instituțiile educaționale private*
- Liderii comunităților*
- Asociațiile de locatari*
- Organizațiile de servicii comunitare*
- Instituțiile educaționale locale*
- Instituțiile religioase locale*
- Alte organizații nonguvernamentale, de exemplu: reprezentanții:*
  - *minorităților, persoanelor cu handicap sau altor categorii de persoane defavorizate*
  - *organizațiilor ce tratează problemele mediului înconjurător*
  - *intereselor culturale, artelor, intereselor istorice*

Cunoștințele și resursele pe care le aduce fiecare grup de interese în cadrul procesului reprezintă temelia procesului strategic. Stabilirea relațiilor de lucru și a structurilor care implică purtătorii de interese în proces trebuie să ducă la parteneriate benefice pe termen lung între sectoarele public-privat nonguvernamental.

DEL – Planificare Strategică în Cinci Etape

Etapa 1. Stabilirea echipei de management și crearea rețelei de parteneriate

Etapa 2. Efectuarea evaluării competitive

Etapa 3. Elaborarea strategiei DEL

Etapa 4. Implementarea strategiei DEL

Etapa 5. Evaluarea strategiei DEL

Etapa 2: Efectuarea evaluării competitive

Cunoașterea contextului economiei locale este esențial pentru strategiile viitoare.

O evaluare competitivă va utiliza cunoștințele cantitative și calitative ale economiei, capacitățile și alte resurse pentru a ajuta la identificarea direcției strategice pentru economia locală. Pe baza acestor informații se vor stabili proiectele și programele care vor determina creșterea competitivității ariei locale. **Analiza SWOT este instrumentul care poate fi utilizat pentru a fi analizate informațiile necesare în vederea dezvoltării analizei competitive.**

O Analiză competitivă poate avea în vedere, de exemplu:

Puncte forte = bunurile locale – unități de învățământ, salarii competitive, forță de muncă calificată, o rețea de transporturi puternică, siguranța socială sporită

Puncte slabe = obstacole în calea creșterii (problemele existente) – sărăcia, proceduri de reglementare complexe, infrastructură inadecvată, acces limitat la credite

Oportunități = condiții exogene (externe) favorabile – schimbările tehnologice dau naștere la noi avantaje competitive, noi convenții comerciale internaționale, piețe în expansiune

Amenințări = condiții exogene (externe) nefavorabile (posibile probleme) – închiderea fabricilor, schimbări demografice, criză economică și financiară

Evaluarea trebuie să identifice resursele publice și private, trebuie să se colecteze și să se analizeze calitativ și cantitativ informațiile și să stabilească sisteme de management pentru viitoare utilizări în monitorizare și evaluare.

Categorii importante de informații

- activitățile și tendințele economice
- inventarierea afacerilor
- tendințele demografice
- infrastructura
- resursele naturale
- geografia locală
- atributele comunității
- cultura organizațională
- leadership-ul local
- capacitatea locală de dezvoltare și management
- resursele umane și calificarea
- disponibilitatea finanțărilor
- cercetarea și dezvoltarea locală
- facilitățile de școlarizare
- alte condiții locale ce afectează afacerile

Foarte importantă este și informația comparativă despre resursele și activitățile comunităților învecinate sau ale altor competitori regionali, naționali sau internaționali.

Evaluarea trebuie să ia în considerare oportunitățile de dezvoltare economică în toate sectoarele importante.

Etapa 3: Elaborarea strategiei de DEL

Profesioniștii din administrația locală și ceilalți actori implicați trebuie să realizeze un echilibru între dezvoltarea economică și necesitățile sociale și de mediu. Strategia DEL are un anumit număr de componente.

Elementele strategiei DEL

- Viziunea** – descrie consensul actorilor implicați cu privire la viitorul economic al comunității.
- Scopurile** – sunt bazate pe viziunea de ansamblu și stabilesc rezultatele dorite ale procesului de planificare economică.
- Obiectivele** – stabilesc standardele de performanță și evidențiază direcțiile de dezvoltare. Rezultatele lor sunt măsurabile în timp.
- Programele** – stabilesc acțiunile care trebuie întreprinse pentru atingerea scopurilor realiste în dezvoltarea economică. Ele sunt măsurabile în timp.
- Proiectele și planurile de acțiune** – implementează componentele specifice ale programelor. Ele trebuie prioritizate și fundamentate pe costuri. De asemenea, sunt dependente de timp.

Etapa 4: Implementarea strategiei de DEL

Implementarea strategiei se realizează prin planurile de acțiune elaborate pentru proiectele selectate și care au la bază consensul actorilor implicați. **Planurile de acțiune prezintă o ierarhie de sarcini, responsabili, calendare de execuție realiste, stabilirea resurselor necesare, rezultate și impacturi așteptate, măsurători de performanță și sisteme pentru evaluarea progresului.**

Dezvoltarea unei bune **monitorizări și a tehnicilor de evaluare** pentru strategiile de DEL exhaustive este importantă pentru cuantificarea rezultatelor, justificarea cheltuielilor, determinarea îmbunătățirilor și ajustărilor necesare.

Etapa 5: Evaluarea strategiei de DEL

O evaluare a strategiei de dezvoltare economică survine cel puțin *anual*. Această revizuire trebuie să utilizeze indicatorii de monitorizare și evaluare stabiliți pentru economia locală și pentru resursele

disponibile. Revizuirea trebuie să se refere nu numai la rezultate, ci și la procesul de implementare, nivelurile de participare, dinamica schimbării condițiilor locale și schimbările relațiilor economice (și politice) ale economiei locale în cadrul regiunii sau în cadrul piețelor naționale și internaționale.

Opțiunile de program ale DEL

O comunitate trebuie să decidă asupra programelor cheie care vor deveni centrul strategiei. Multe opțiuni sunt utilizate de comunități în prezent. **Primele cinci** sunt alegeri tipice, susținute de alte câteva ce depind de circumstanțele locale:

□ **Încurajarea creșterii volumului afacerilor locale** atât prin oferirea de consultanță și resurse pentru a determina creșterea afacerilor locale cu scopul de a reține și întări afacerile locale existente, cât și prin asigurarea unui climat favorabil afacerilor.

□ **Încurajarea înființării de noi întreprinderi** prin oferirea de consultanță, suport tehnic, informații și resurse.

□ **Promovarea atragerii investițiilor din exterior** prin atragerea întreprinderilor din alte părți ale țării sau din alte țări pentru a se localiza pe teritoriul respectivei comunități.

Această opțiune necesită o cântărire atentă a costurilor și beneficiilor. Poate fi riscantă și, pe cât posibil, trebuie să formeze doar o parte dintr-o mai amplă strategie de DEL.

□ **Investiții în infrastructura grea** prin îmbunătățirea mediului construit pentru firme și menaje, incluzând drumuri, servicii de transport, apă industrială și potabilă, managementul deșeurilor, sisteme de furnizare a energiei, sisteme de telecomunicație, centre comerciale și industriale, și amenajări comunitare (de exemplu: parcuri, locuri de recreere).

□ **Investiții în infrastructura ușoară** prin îmbunătățirea mediului comercial pentru afaceri prin simplificarea reglementărilor, calificare profesională și educație în afaceri, cercetare și dezvoltare, servicii de consultanță de tip birou unic, interconectarea afacerilor, ghidare pentru utilizarea surselor de finanțare și a celor de capital.

□ **Dezvoltarea sectorială** are în vedere facilitarea legăturilor și interdependențelor dintre firme (incluzând furnizorii și cumpărătorii) într-o rețea de producție (și vânzare) a produselor și serviciilor. Autoritățile locale pot colabora la nivel regional, facilitând interconectarea industriilor și acționând ca un catalizator și broker pentru a aduce participanții față în față.

□ **Concentrarea pe arii**, de exemplu regenerarea unui centru al orașului, a unei zone comerciale sau a unui cartier.

□ **Concentrarea pe populația săracă sau dezavantajată**. Programe pentru asigurarea unor locuri de muncă sau pentru recalificarea profesională a unor categorii defavorizate ale populației.

□ **Strategii de regenerare**. Concentrarea asupra comunităților care au suferit de pe urma schimbărilor structurale cum ar fi pierderea unui angajator important (de exemplu: închiderea minelor de cărbuni ca singur angajator pentru orașele din Ucraina) sau arii lovite de dezastre (de exemplu: recuperarea ariilor din Mozambique, devastate de inundații).

□ **Instituționalizarea DEL**

DEL implică toate structurile conducerii unității administrativ-teritoriale, precum și alți actori implicați. Se recomandă atenție pentru a se asigura organizarea foarte bună a dezvoltării economice.

Prima sarcină este, de obicei, revizuirea sistemelor și procedurilor din primărie pentru a încuraja creșterea afacerilor și localizarea întreprinderilor pe teritoriul colectivității respective. Când comunitățile încep DEL, ele creează o echipă în cadrul administrației locale.

Echipa lucrează cu ceilalți actori implicați pentru a dezvolta parteneriate public-private care pot oferi consultanță referitor la DEL. Câteodată, când strategiile de DEL ajung încastrate în comunități, nucleul parteneriatelor public-private poate fi constituit ca entități autonome sau semi-autonome pentru implementarea strategiei. De obicei autoritățile locale conduc acest efort.

Practici adecvate pentru succesul strategiei

Practicile adecvate folosite în dezvoltarea economică locală necesită o abordare ajustată după condițiile locale. Practica arată că pot fi urmate mai multe principii:

□ o **abordare exhaustivă** incluzând probleme sociale, economice și de mediu

□ o strategie elaborată cu atenție construită de către **partenerii** relevanți și bazată pe o **viziune împărtășită de toți**

□ o **serie de inițiative** – pe termen scurt, mediu și lung – pentru a cataliza parteneriatele și a crește încrederea actorilor implicați

- **autoritățile locale** coordonează derularea strategiei
- **îmbunătățirea managementului** este esențială pentru implementarea programului
- strategia DEL trebuie să aparțină autorităților locale cu **o puternică voință politică** de a o implementa

- valoarea strategiei crește prin susținerea politică, financiară, tehnică venită **de la alte niveluri ale administrației (Guvern)**.

Indicatori pentru măsurarea progresului DEL

Eforturile de promovare a dezvoltării economice ar trebui să promoveze bunăstarea comunității făcând-o funcțională și fezabilă prin prisma a **patru dimensiuni**:

- **viabilitate** = echitate socială și calitatea mediului
- **competitivitate** = productivitate și vitalitate economică
- **administrație și management de calitate** = în cadrul și în afara primăriei
- **solvabilitate** = capacitatea colectivității de a face față datoriilor scadente

Indicatorii ce măsoară gradul de realizare a acestor rezultate trebuie stabiliți în cadrul unei evaluări de bază și revizuiți cu regularitate printr-un regim formal de monitorizare și evaluare.